

«Tauran Insurance» сақтандыру компаниясы» АҚ
Директорлар кеңесінің
шешімімен бекітілген
2026 ж. 07.07 № 28/27 хаттама
күшіне енген күні 2026 ж.07.07.

**ТАСЫМАЛДАУШЫНЫҢ ЖОЛАУШЫЛАР АЛДЫНДАҒЫ
АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІГІН
МІНДЕТТІ САҚТАНДЫРУ
ЕРЕЖЕЛЕРІ**

Алматы қ. 2026 ж.

Мазмұны:

- 1-тарау. Жалпы ережелер.**
- 2-тарау. Сақтандыру объектісі.**
- 3-тарау. Сақтандыруды шектеу.**
- 4-тарау. Сақтандыру жағдайлары.**
- 5-тарау. Сақтандыру жағдайларынан алып тастау.**
- 6-тарау. Сақтанушы, Сақтандырылушылар, Пайда алушы.**
- 7-тарау. Сақтандыру сомасы.**
- 8-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы.**
- 9-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны (Сақтандыру аумағы).**
- 10-тарау. Сақтандыру шартын жасасу және ресімдеу тәртібі.**
- 11-тарау. Сақтандыру шартын электрондық түрде жасасу және сақтандыру жағдайларын реттеу тәртібі.**
- 12-тарау. Сақтандыру шарты тараптарының құқықтары мен міндеттері.**
- 13-тарау. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері.**
- 14-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі.**
- 15-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудың тәртібі мен шарттары.**
- 16-тарау. Залал келтірген тұлғаға кері талап қою құқығы.**
- 17-тарау. Сақтандыру шартына өзгерістер мен толықтырулар енгізу.**
- 18-тарау. Сақтандыру шартының тоқтатылуы.**
- 19-тарау. Дауларды шешу тәртібі.**
- 20-тарау. Қосымша шарттар.**

1-тарау. Жалпы ережелер.

1.1. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес және осы Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру ережелері (бұдан әрі - Ережелер) негізінде «Тауран Insurance» сақтандыру компаниясы» АҚ (бұдан әрі - Қоғам) сақтанушыны осы Ережелерге қосу жолымен тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын (бұдан әрі - Шарт) жасайды.

1.2. Ережелер сақтанушының Ережелерге қосылуы және сақтанушыға сақтандырушының сақтандыру полисін қағаз нұсқада ресімдеуі немесе Сақтандыру шартын электрондық нысанда жасау жолымен жасалатын Сақтандыру шартының негізгі шарттарын, сондай-ақ Сақтандыру шартын жасасу тәртібін қамтиды.

1.3. Ережелерде мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) **Заң** – Қазақстан Республикасының 01.07.2003 жылғы № 444-ІІ «Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы» Заңы;

2) **жәбірленуші** – тасымалдауды жүзеге асыру кезінде өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтірілген жолаушы;

3) **жолаушы** – тасымалдаушымен ауызша немесе жазбаша нысанда тасымалдау шартын жасасқан жеке тұлға;

4) **жолаушының мүлкі** – тасымалдау кезінде зиян келтірілгені үшін тасымалдаушы жауап беретін жолаушының багажы және жолаушының өзімен алып жүретін қол жүгі;

5) **тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігі** – тасымалдаушының жолаушыларды тасымалдау кезінде олардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеуінің Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген өтеу міндеті;

6) **пайда алушы** – Заңға сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға;

7) **сақтандыру жағдайы** - басталуына орай көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға;

8) **сақтандыру омбудсманы** – «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес сақтандыру нарығына қатысушылар арасындағы келіспеушіліктерді реттеуді жүзеге асыратын, өз қызметінде тәуелсіз жеке тұлға;

9) **сақтандыру сомасы** – сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы;

10) **сақтандыру сыйлықақысы** - сақтанушы сақтанушыға (пайда алушыға) көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемесін қабылдағаны үшін сақтандырушыға төлеуге міндетті ақша сомасы;

11) **сақтандыру төлемі** – сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде пайда алушыға сақтандыру сомасы шегінде төлейтін ақша сомасы;

12) **франшиза** - сақтандырушыны белгілі бір мөлшерден аспайтын залалды өтеуден босату.

13) **сақтандырушы** - Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының аумағында сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия алған, сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға немесе пайдасына тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты жасалған өзге тұлғаға (пайда алушыға) тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген сома (сақтандыру сомасы) шегінде сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті «Тауран Insurance» сақтандыру компаниясы» АҚ;

14) **сақтандырылушы** – өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға;

- 15) **сақтанушы** - сақтандырушымен көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан тұлға. Егер тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы бір мезгілде сақтандырылушы болып табылады;
- 16) **тасымалдаушы** – меншік құқығымен немесе өзге де заңды негіздерде, қалалық рельстік көлікті қоса алғанда, теміржол, теңіз, ішкі су, әуе, автомобиль көлігі құралын иеленетін және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жолаушыларды және олардың мүлкін ақы төлеу немесе жалдау бойынша тасымалдауды жүзеге асыратын жеке немесе заңды тұлға;
- 17) **уәкілетті орган** - қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеуді, бақылауды және қадағалауды жүзеге асыратын мемлекеттік орган.
- 18) **Деректер қорын қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйым** (бұдан әрі - ұйым)- дауыс беретін акцияларының жүз пайызы Ұлттық Банкке тиесілі акционерлік қоғамның ұйымдық-құқықтық нысанында құрылған коммерциялық емес ұйым. Ұйым «Сақтандыру қызметі туралы» Заңның және сақтандырудың міндетті түрлерін реттейтін Қазақстан Республикасының жекелеген заңдарының негізінде сақтандырудың міндетті және ерікті түрлері, қайта сақтандыру, ортақ сақтандыру, бірлескен қайта сақтандыру бойынша дерекқорды қалыптастыруды және жүргізуді жүзеге асырады.

2-тарау. Сақтандыру объектісі.

- 2.1. Тасымалдаушының Қазақстан Республикасының азаматтық заңдарында белгіленген жолаушыларды тасымалдау кезінде олардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу міндетіне байланысты мүліктік мүддесі тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру (бұдан әрі - тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру) объектісі болып табылады.
- 2.2. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөніндегі міндеттемесі Ережелерің 4.1. тармағында айқындалған және Сақтандыру шартының қолданылуы кезінде болған сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру жағдайларына ғана қолданылады.

3-тарау. Сақтандыруды шектеу.

- 3.1. Қоғам Заңмен және Қазақстан Республикасының заң актілерімен тұлғаға тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру міндеті жүктелмеген жағдайларда сақтанушының Ережелерге қосылуы жолымен сақтандыруды жүзеге асырмайды және Сақтандыру шартын жасамайды.
- 3.2. Егер Сақтандыру шартын жасасқаннан кейін Сақтандыру шарты тұлғамен және (немесе) Ережелердің 3.1-тармағында көрсетілген тұлғаға қатысты жасалғаны анықталса, онда Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.
- 3.3. Сақтандырушы Ережелердің 3.1-тармағында көрсетілген жағдайлар Сақтандыру шартын жасасқаннан кейін туындаған жағдайда сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

4-тарау. Сақтандыру жағдайлары.

- 4.1. Жолаушыларды тасымалдау кезінде олардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу бойынша тасымалдаушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі сақтандыру жағдайы деп танылады.
- 4.2. Сақтандыру жағдайының басталу фактісін, сондай-ақ оларға келтірілген зиянның мөлшерін дәлелдеу Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 817-бабының 4-тармағына сәйкес Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) және (немесе) Пайда алушыға жүктеледі.

5-тарау. Сақтандыру жағдайларынан алып тастау.

- 5.1. Сақтандырушы, егер сақтандыру жағдайы:

1) қажетті қорғану және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;

2) пайда алушының Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайымен себептік байланыстағы қасақана қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған әрекеттері салдарынан болса, сақтандыру төлемін толық немесе ішінара төлеуден бас тартуға құқылы.

5.2. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін, сондай-ақ:

1) сақтанушының, сақтандырылушының, пайда алушының залалдың тиісті өтемін залал келтіруге кінәлі тұлғадан алуы;

2) Ережелерде көзделген жағдайларды қоспағанда, сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау немесе уақтылы хабарламау;

3) жәбірленушінің мүлкіне ақша, бағалы қағаздар, алтын, күмістен жасалған бұйымдар, құнды заттар, әсемдік бұйымдар, өнер туындылары немесе басқа да құндылықтар түрінде зиян келтіруі негіз болуы мүмкін;

5.3. Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы сақтандырушыға уақтылы хабарламау немесе хабарламай қою, егер бұл дәлелді себептерге байланысты болса және сақтандыру жағдайының басталғаны, жәбірленушінің өміріне немесе денсаулығына зиян келтіргені туралы фактіні растайтын тиісті құжаттар ұсынылса және мүлік бағалау үшін сақтандыру жағдайы басталғаннан кейінгі күйінде ұсынылса, сақтандыру төлемінен бас тарту үшін негіз бола алмайды.

5.4. Сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тарту үшін негіздер болған кезде өтінішті және барлық құжатты алған күннен бастап 7 (жеті) жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемі туралы талапты мәлімдеген тұлғаға бас тарту себептерінің уәжді негіздемесімен және сақтанушының (сақтандырылушының, пайда алушының) Қазақстан Республикасы заңнамасының ерекшеліктерін ескере отырып, келіспеушіліктерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына жүгіну құқығы туралы хабарламамен сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тарту туралы тиісті шешімді жазбаша нысанда жіберуге міндетті.

5.5. Сақтандырушы, егер сақтандыру жағдайы:

1) ядролық жарылыстың, радиациялық немесе радиоактивті улану әсерінің;

2) соғыс қимылдарының;

3) азамат соғысының, түрлі сипаттағы халық толқуларының, жаппай тәртіпсіздіктердің немесе ереуілдердің салдарынан туған болса, сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

5.6. Сақтандырушының Заңда және Ережелердің осы тарауында көзделмеген негіздер бойынша сақтандыру төлемінен бас тартуға құқығы жоқ.

6-тарау. Сақтанушы, Сақтандырылушылар, Пайда алушы.

6.1 Іс-әрекетке қабілетті жеке (азаматтығына қарамастан) және заңды (меншік нысанына қарамастан) тұлға Сақтандыру шарты бойынша сақтанушы ретінде әрекет етеді.

6.2 Жолаушылар мен олардың мүлкін темір жол, теңіз, ішкі су, әуе, автомобиль және қалалық рельстік көлікте тасымалдауды жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының резидент тасымалдаушылары болып табылатын жеке және заңды тұлғалар Сақтандыру шарты бойынша сақтандырылушы болып табылады.

6.3 Тасымалдаушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігі жолаушыларды және олардың мүлкін тасымалдау үшін пайдаланылатын көлік құралының әрбір бірлігі бойынша сақтандыруға жатады.

6.4 Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін ерікті сақтандыру шартын жасасу тасымалдаушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу жөніндегі міндеттен босатпайды.

6.5 Сақтанушы сақтандырушыны таңдауда ерікті.

6.6 Пайда алушы болып жәбірленуші (ол қайтыс болған жағдайда – Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жәбірленушінің қайтыс болуына байланысты зиянды өтеуге құқығы бар адам), сондай-ақ сақтанушы (сақтандырылған тұлға) немесе Заңда белгіленген сақтандырушының жауапкершілік көлемі шегінде жәбірленушіге (залалды өтеуге құқығы бар адамға) келтірілген зиянды өтеген және сақтандыру төлемін алуға құқық алған өзге тұлға болып табылады.

7-тарау. Сақтандыру сомасы.

7.1. Сақтандыру шартында Сақтандырушының бір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершілігінің шекті көлемі (сақтандыру сомасы) бөлек көрсетіледі және мынадай мөлшерлерден кем емес (сақтандыру төлемін жүзеге асыру күніне Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес белгіленген айлық есептік көрсеткіштермен):

7.1.1. әрбір жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін және ол мыналарға алып келсе:

- 1) қаза табуға - 5 000 (бес мың);
- 2) мүгедектіктің;
- 3) I тобы белгіленсе - 5 000 (бес мың),
- 4) II тобы белгіленсе - 3 000 (үш мың),
- 5) III тобы белгіленсе – 2 500 (екі мың бес жүз);
- 6) «мүгедектігі бар балаға» - 5 000 (бес мың);
- 7) мертігуге, жарақаттануға немесе денсаулықтың мүгедектік белгіленбеген өзге де зақымдануына – амбулаториялық және (немесе) стационарлық емделуге іс жүзіндегі шығыстар мөлшерінде, бірақ 200 (екі жүзден) аспауға.

7.1.2. жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиян үшін:

әрбір жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиян үшін – келтірілген зиян мөлшерінде, бірақ 200 (екі жүзден) аспауға тиіс.

7.2. Жәбірленуші қайтыс болған жағдайда жәбірленушіні жерлеген адамға сақтандырушы 100 (жүз) айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде жерлеуге жұмсалған шығыстарды өтейді.

7.3. Сақтанушының (сақтандырылушының) шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстары, егер мұндай шығыстар қажетті болса немесе сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жұмсалса, тиісті шаралар сәтсіз болғанның өзінде, сақтандырушының өтеуіне жатады. Мұндай шығыстар нақты мөлшерінде өтеледі, бұл ретте сақтандыру төлемінің және шығыстар өтемінің жалпы сомасы тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспауға тиіс. Егер шығыстар сақтанушының сақтандырушы нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаған болса, олар сақтандыру сомасына қатыссыз, толық мөлшерінде өтеледі. Аталған шығыстарды сақтандырушы шығынға ұшыраған адамға тікелей өтейді.

7.4. Сақтандыру сомасы келтірілген зиянды толығымен өтеу үшін жетпеген кезде тасымалдаушы жәбірленушіге сақтандыру сомасы мен зиянның нақты мөлшері арасындағы айырмашылықты өтейді.

8-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы.

8.1. Сақтандыру шарты бойынша көлік құралының бірлігіне жылдық сақтандыру сыйлықақыларының мынадай мөлшері белгіленеді (айлық есептік көрсеткіштермен):

№ р/с	Көлік құралының атауы	Жылдық сақтандыру сыйлықақысының мөлшері
1	Автомобиль көлігі	

	1) жеңіл автомобильдер, автобустар, шағын автобустар	
	жолаушылар орны 4-ке дейін, қоса алғанда	3
	жолаушылар орны 4-тен 7-ге дейін, қоса алғанда	5
	жолаушылар орны 7-ден 16-ға дейін, қоса алғанда	11,5
	жолаушылар орны 16-дан 30-ға дейін, қоса алғанда	16
	жолаушылар орны 30-дан көп	23
	2) трамвайлар, троллейбустар	7
2	Әуе көлігі	
	1) ұшақтар	
	жолаушылар орны 50-ге дейін, қоса алғанда	400
	жолаушылар орны 50-ден 120-ға дейін	990
	жолаушылар орны 120-дан 200-ге дейін	2180
	жолаушылар орны 200-ден көп	3820
	2) тікұшақтар	135
3	Теңіз көлігі	
	жолаушылар орны 50-ге дейін, қоса алғанда	50
	жолаушылар орны 50-ден 100-ге дейін	100
	жолаушылар орны 100-ден 150-ге дейін	150
	жолаушылар орны 150-ден 300-ге дейін	300
	жолаушылар орны 300-ден көп	
4	Ішкі су көлігі	
	жолаушылар орны 50-ге дейін, қоса алғанда	17,5
	жолаушылар орны 50-ден 100-ге дейін	35
	жолаушылар орны 100-ден 150-ге дейін	50
	жолаушылар орны 150-ден 300-ге дейін	90
	жолаушылар орны 300-ден көп	160

8.2. Темір жол тасымалын жүзеге асыратын тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру сыйлықақысының мөлшері жолаушыларды және олардың мүлкін тасымалдау бойынша іске асырылатын қызмет көрсетуден түскен, тасымалдаушының жауапкершілігін сақтандыру шартының қолданылу күшінің кезеңі ішінде тасымалдаушының Қазақстан Республикасының аумағы бойынша алған (алуға тиіс) кіріс сомасының 0,2 процентін құрайды, бір ай ішінде алынған (алынуға тиіс) кірістен ай сайынғы жарналар түрінде төленеді.

8.3. Сақтандыру шартын он екі айдан кем мерзімге жасасқан кезде сақтандыру сыйлықақыларының мынадай мөлшерлері белгіленеді:

№ р/с	Сақтандыру мерзімі	Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (жылдық сақтандыру сыйлықақысынан пайызбен)
1	2	3
1	1 айға дейін, қоса алғанда	20
2	1 айдан 2 айға дейін, қоса алғанда	30
3	2 айдан 3 айға дейін, қоса алғанда	40
4	3 айдан 4 айға дейін, қоса алғанда	50
5	4 айдан 5 айға дейін, қоса алғанда	60
6	5 айдан 6 айға дейін, қоса алғанда	70
7	6 айдан 7 айға дейін, қоса алғанда	75

8	7 айдан 8 айға дейін, қоса алғанда	80
9	8 айдан 9 айға дейін, қоса алғанда	85
10	9 айдан 10 айға дейін, қоса алғанда	90
11	10 айдан 11 айға дейін, қоса алғанда	95
12	11 айдан жоғары	100

Осы тармақтың күші темір жол тасымалын жүзеге асыратын тасымалдаушымен жасасқан тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартына қолданылмайды.

8.4. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып жасалған жағдайда, сақтандырушының ұйғаруы бойынша сақтанушыға осы бапқа және Заңның 17-бабына сәйкес есептелген, төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының он пайызынан аспайтын мөлшерде шегеріс берілуі мүмкін.

Бұл ретте тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында бір мезгілде сақтандыру сыйлықақысының жалпы сомасы мен шегеріс (болған кезде) ескерілген сақтандыру сыйлықақысының сомасы көрсетілуге тиіс.

Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын сақтандырушының интернет-ресурсын пайдаланбай, өзге де тәсілдермен жасасу кезінде жеңілдіктер беруге жол берілмейді.

8.5. Темір жол тасымалын жүзеге асыратын тасымалдаушының жолаушылар алдындағы жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан кезде сақтандырушы Ережелермен көзделген сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін өзі жүргізген сақтандыру тәуекелін бағалаудың нәтижелері бойынша, бірақ тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты қолданылатын кезеңнің ішінде Қазақстан Республикасының аумағы бойынша жолаушылар мен олардың мүлкін тасымалдаудан алынған (алынуға тиіс) кіріс сомасының 0,5 пайызынан аспайтын мөлшерге дейін ұлғайтуы мүмкін.

8.6. Теміржол тасымалынан басқа, жолаушылар тасымалының өзге де түрлерін жүзеге асыратын тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушы Ережелерде көзделген сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін өзі жүргізген сақтандыру тәуекелін бағалаудың нәтижелері бойынша ұлғайтуы мүмкін, бірақ ол 2 еседен аспауға тиіс.

8.7. Сақтандыру сыйлықақысын төлеудің тәртібі мен мерзімдері сақтандыру шартында белгіленеді.

8.8. Егер сақтандыру шартында сақтандыру сыйлықақысын төлем мерзімін ұзартып төлеу көзделсе, онда сақтанушының кезекті сақтандыру жарнасын төлемеуі сақтандырушының осы шартты мерзімінен бұрын тоқтатуы үшін негіз бола алмайды.

8.9. Кезекті сақтандыру жарнасы уақтылы төленбеген жағдайда сақтанушы сақтандырушыға Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 353-бабында белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.

8.10. Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын қолма-қол ақшасыз тәсілмен төлеу мүмкіндігін сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы береді.

9-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны (сақтандыру аумағы).

9.1. Сақтандыру шарты көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген күннен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болып табылады.

9.2. Сақтандыру шарты, егер Сақтандыру шартының шарттарында өзгеше көзделмесе, сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеген, ал оны бөліп-бөліп төлеген кезде - бірінші сақтандыру жарнасын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

- 9.3. Сақтандыру шарты Ережелерде көзделген жағдайларды қоспағанда, ол күшіне енген күннен бастап он екі ай мерзімге жасалады.
- 9.4. Тасымалдаушыны сақтандыру шарты сақтандырудың бүкіл мерзімі ішінде қолданылады және алғашқы сақтандыру жағдайы бойынша өзінің қолданылуын тоқтатпайды.
- 9.5. Егер тасымалдаушының жолаушылар мен олардың мүлкін тасымалдауды жүзеге асыру құқығы он екі айдан аз кезең ішінде аяқталатын болса, онда Сақтандыру шарты осы кезеңге ғана жасалады.
- 9.6. Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру жүйесіне қатысушы таратылатын сақтандыру ұйымының кредиторларымен (сақтанушыларымен) он екі айдан кем мерзімге Сақтандыру шартын жасасуға жол беріледі.
- 9.7. Егер Қазақстан Республикасы жасасқан халықаралық шартта өзгеше көзделмесе, сақтандыру шартының қолданылуы Қазақстан Республикасының аумағымен шектеледі.

10-тарау. Сақтандыру шартын жасасу және ресімдеу тәртібі.

- 10.1. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру Заңға және Ережелерге сәйкес сақтанушы мен сақтандырушы арасында жасалатын шарт негізінде жүзеге асырылады.
- 10.2. Сақтандыру шарты жолаушыларды және олардың қол жүгін тасымалдауды жүзеге асыратын көлік құралын пайдалану кезінде Сақтанушының қолданыстағы заңнамада көзделген міндеттерді қасақана бұзуы арқылы мүдделеріне зиян келтірілген үшінші тұлғаның (жолаушының) пайдасына жасалған шарт болып табылады.
- 10.3. Сақтандыру шарты жәбірленушінің өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиян салдарынан туындаған міндеттемелер бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейді, бұл ретте жәбірленушіге келтірілген моральдық зиянның және жіберіп алған пайдасының, оның ішінде мүліктің тауарлық құнының жоғалуын, сондай-ақ жәбірленушінің тауарларды жеткізу немесе жұмыстарды орындау (қызметтер көрсету) мерзімдерін, не шарттар (келісімшарттар) бойынша өзге де міндеттемелерін бұзуына байланысты тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) өтеуді қоспағанда.
- 10.4. Сақтандыру шарты міндетті сақтандырудың осы түрі (класы) бойынша қызметті жүзеге асыру құқығына лицензиясы бар сақтандырушымен ғана жасалуға тиіс. Сақтанушы сақтандырушыны таңдауға ерікті.
- Сақтандырушының сақтанушыға, Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандыру шартын жасасудан бас тартуға құқығы жоқ.
- Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде пайда алушыға Заңда және Ережелерде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді.
- 10.5. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты сақтандырушының сақтандыру полисін электрондық нысанда ресімдеуі арқылы жасалады.
- Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу үшін сақтанушының өтініші негіз болып табылады.
- Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында көрсетілуге тиіс шарттардың толық еместігі үшін сақтандырушы жауапты болады. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша оның жекелеген талаптарының толық болмауы салдарынан дау туындаған жағдайда, дау сақтанушының пайдасына шешіледі.
- 10.6. Сақтанушының қалауы бойынша сақтандыру шарты сақтандырушыға жүгіну не сақтанушы мен сақтандырушы арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен жасалуы мүмкін.

10.7. Сақтандыру полисінде Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 826-бабында санамаланған шарттардан басқа, сақтандырушының бір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершілігінің шекті көлемінің мөлшері болуға тиіс.

Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру жөніндегі сақтандыру полисінің мазмұны және оны ресімдеу жөніндегі талаптар Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында белгіленеді.

10.8. Егер сақтандырушы тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын сақтанушының (сақтандырылушының) немесе жәбірленушінің жағдайын Заңда көзделгенмен салыстырғанда нашарлататын талаптармен жасасқан болса, онда сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушы сақтанушы (сақтандырылған тұлға) мен жәбірленуші алдындағы міндеттемелерді Заңда белгіленген шарттармен орындайды.

11-тарау. Сақтандыру шартын электрондық түрде жасасу және сақтандыру жағдайларын реттеу тәртібі

11.1. Электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен сақтандыру шартын электрондық нысанда жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу үшін сақтандырушының интернет-ресурсы және (немесе) ақпараттық жүйесі пайдаланылады.

11.2. Сақтандыру шартын электрондық нысанда жасау және сақтандыру жағдайын реттеу үшін өтініш беру кезінде сақтанушыдан мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану талап етілмейді.

11.3. Сақтандыру шартын жасау және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу үшін электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалады.

11.4. Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып, сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу кезінде сақтандырушы қамтамасыз етеді:

1) сақтанушыға сақтандыру шартын жасасу не оны жасасудан бас тарту (бас тарту себептерін көрсете отырып) туралы хабарламаны электрондық хабарлама түрінде дереу жіберуді;

2) уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалған тәртіппен реттеу үшін құжаттарды қабылдаудан бас тартуды (бас тарту себептерін көрсете отырып) қоса алғанда, сақтанушыны (сақтандырылушыны) сақтандыру жағдайын реттеу процесінің негізгі кезеңдері туралы электрондық хабарлама түрінде хабардар етуді;

3) Сақтанушының (сақтандырылушының) жасалған сақтандыру шарты бойынша ақпаратты Сақтандырушының интернет-ресурсында тексеру мүмкіндігін;

4) Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) үшін Сақтандырушының интернет-ресурсына тәулік бойы қолжетімділікті қамтамасыз ете отырып, электрондық нысанда сақтандыру шартын және ол бойынша сақтандыру жағдайы бойынша ақпаратты сақтауды;

5) сақтанушының (сақтандырылған тұлғаның, пайда алушының) сақтандырушыға электрондық нысанда сақтандыруды жүзеге асыру үшін қажетті ақпаратты (өтінішті, хабарламаны және (немесе) өзге де құжаттарды, мәліметтерді) жасау және жіберу мүмкіндігін қамтамасыз ету:

1. сақтандыру шартын жасасу;

2. мәліметтердің өзгеруі, сақтандыру шартын қайта ресімдеу;

3. сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату;

4. сақтандыру жағдайының (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиғаның) басталғаны туралы хабарлау;

5. келтірілген зиянның мөлшерін айқындау;

6. сақтандыру төлемін алу үшін.

11.5. Сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу туралы хабарлама дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымнан жіберіледі.

11.6. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандыру шарты сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру сыйлықақысын бөліп-бөліп төлеген жағдайда бірінші сақтандыру жарнасын) төлеген күннен бастап жасалған болып есептеледі.

11.7. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты сақтанушы (сақтандырылушы) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлға жазбаша нысанда, оның ішінде уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды қоса бере отырып ұсынады.

11.8. Сақтандырушы тәулік бойы сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып, олар бойынша сақтандыру шарттарын жасасу және сақтандыру жағдайларын реттеу мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

11.9. Сақтанушы мен сақтандырушы арасындағы ақпараттық өзара іс-қимыл арқылы электрондық нысанда сақтандыру шарттарын жасасуға арналған сақтандыру ұйымдарының ақпараттық жүйелерін пайдалана отырып сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі сақтандыру агенттерінің қызметіне рұқсат етілмейді.

12-тарау. Сақтандыру шарты тараптарының құқықтары мен міндеттері.

12.1. Сақтанушы (сақтандырылушы) құқылы:

- 1) сақтанушыдан тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандырудың талаптарын, сақтандыру шарты бойынша өзінің құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;
- 2) жәбірленушінің денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянның мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшы көрсететін қызметтерді пайдалануға;
- 3) сақтандырушы (оның ішінде сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы) немесе тәуелсіз сарапшы жүргізген, келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандыру төлемі мөлшерінің есеп-қисаптарымен танысуға;
- 4) тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатуға (бұл құқық сақтанушыға ғана қолданылады);
- 5) тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін Заңды және Ережелерде көзделген ерекшеліктерді ескере отырып сақтандырушыға не сақтандыру омбудсманына немесе сотқа жүгінуге;
- 6) "Сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, өтінішті және қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де окшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) жіберуге;
- 7) Заңда көзделген жағдайларда сақтандыру төлемін алуға құқылы.

12.2. Сақтандыру шартында сақтанушының (сақтандырылушының) Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа құқықтары да көзделуі мүмкін.

12.3. Сақтанушы міндетті:

- 1) Сақтандыру шартын жасасу кезінде Заңға және Ережелерге сәйкес тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартына енгізу үшін қажетті мәліметтерді сақтандырушыға ұсынуға;
- 2) Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру сыйлықақыларын төлеуге;
- 3) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өзіне белгілі болғаннан бастап шұғыл түрде, бірақ үш жұмыс күнінен кешіктірмей, қолдан келетін тәсілмен (ауызша, жазбаша) бұл туралы сақтандырушыға хабарлауға міндетті. Ауызша нысандағы хабарлама кейіннен (жетпіс екі сағат ішінде) жазбаша түрде расталуға тиіс. Сақтанушы мен сақтандырылушы бір тұлға болып табылмайтын жағдайларда, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы сақтандырушыға хабарлау жөніндегі міндет сақтандырылушыға жүктеледі. Егер

сақтанушының (сақтандырылушының) дәлелді себептермен аталған іс-әрекеттерді орындау мүмкіндігі болмаса, ол мұны құжаттармен растауға тиіс;

4) сақтандыру жағдайы басталған кезде ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан мән-жайларда дұрыс және қолдан келетін шаралар алуға, оның ішінде мүлікті құтқаруға және зардап шеккен адамдарға көмек көрсету шараларын қолдануға;

5) сақтандыру жағдайы және зардап шеккен адамдар туралы тиісті органдарға олардың құзыретіне қарай (жол жүрісі қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті органның бөлімшелеріне, мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдарына, жедел медициналық жәрдем қызметіне, авариялық қызметтерге) хабарлауға;

6) көліктегі сақтандыру жағдайы туралы акті жасауға;

7) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты адамға кері талап қою құқығының сақтандырушыға өтуін қамтамасыз етуге міндетті.

12.4. Сақтандыру шартында сақтанушының Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа да міндеттері көзделуі мүмкін.

12.5. Ережелердің 12.3-тармағының 4), 5) және 7) тармақшаларында аталған сақтанушының міндеттері көлік оқиғасы кезінде көлік құралын тікелей жүргізген адамға жүктеледі.

12.6. Сақтандырушы құқылы:

1) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген мәліметтерден басқа, сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтанушыдан Заңға және Ережелерге сәйкес сақтандыру шартына енгізу үшін қажетті мәліметтерді, оның ішінде тасымалдаушының жауапкершілігін сақтандырудың алдыңғы шарттары, сақтандыру жағдайлары және сақтандыру төлемдері туралы ақпаратты ұсынуды талап етуге;

2) тиісті мемлекеттік органдар мен ұйымдардан, олардың құзыретіне орай, сақтандыру жағдайының басталу фактісін және жәбірленушілерге келтірілген зиянның мөлшерін растайтын құжаттарды сұратуға;

3) көлік оқиғасының себептерін және өзге де мән-жайларын анықтау үшін жәбірленушінің зақымдалған (жойылған) мүлкіне бағалау жүргізуге;

4) жәбірленушінің денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянның мөлшерін бағалау және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындау үшін тәуелсіз сарапшы көрсететін қызметтерді пайдалануға;

5) Занды және Ережелерде көзделген жағдайларда келтірілген зиян үшін жауапты тұлғаға кері талап қоюға;

6) Занда және Ережелерде көзделген негіздер бойынша сақтандыру төлемін толық немесе ішінара жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.

12.7. Сақтандыру шартында сақтандырушының Қазақстан Республикасының азаматтық заңдарына қайшы келмейтін басқа да құқықтары көзделуі мүмкін.

12.8. Сақтандырушы міндетті:

1) сақтанушыны (сақтандырылушыны) тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру талаптарымен, оның ішінде сақтандыру шартынан туындайтын тараптардың құқықтарымен және міндеттерімен таныстыруға;

2) сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтанушыға (сақтандырылушыға) сақтандыру полисін ресімдеуге;

3) Ережелердің 9.17-тармағында көрсетілген тұлғаларға сақтандыру сыйлықақысын төлеу бойынша жеңілдік беруге;

4) тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандырып қорғаудың қолданылу кезеңінде басталған сақтандыру жағдайы (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға) туралы хабардар етілген кезінде оны уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес дереу тіркеуге және дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымға осы сақтандыру жағдайы (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға) жөнінде мәліметтер ұсынуға;

- 5) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабар алынған кезден бастап жеті жұмыс күні ішінде сақтанушының немесе оның өкілінің өтініші бойынша келтірілген зиянның мөлшеріне бағалау жүргізуге, сақтандыру төлемі мөлшерінің есеп-қисабын көрсете отырып сақтандыру актісін жасауға және оны танысу үшін пайда алушыға ұсынуға;
 - 6) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және сақтандырушы өтеуге тиісті зиянның мөлшерін растайтын құжаттар жеткіліксіз болған кезде, оларды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде жетіспейтін және (немесе) дұрыс ресімделмеген құжаттардың толық тізбесін көрсете отырып, бұл туралы өтініш берушіге хабарлауға;
 - 7) сақтандыру жағдайы басталған кезде Заңда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жасауға;
 - 8) сақтанушыдан (жәбірленушіден, пайда алушыдан) өтінішті алған кезде бес жұмыс күні ішінде сақтанушының (жәбірленушінің, пайда алушының) талабын қарауға және дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауап беруге;
 - 9) сақтанушыдан (жәбірленушіден, пайда алушыдан) сақтандыру омбудсманына жіберілетін өтінішті алған кезде осы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілетін құжаттарды алынған күнінен бастап үш жұмыс күні ішінде сақтандыру омбудсманына қайта жіберуге;
 - 10) сақтанушыға (сақтандырылушыға) олардың сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатымен жұмсаған шығыстарын өтеуге;
 - 11) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге міндетті.
- 12.9. Сақтандыру шартында сақтандырушының Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа да міндеттері көзделуі мүмкін.

12.10. Жәбірленуші құқылы:

- 1) сақтандырушыға сақтанушының (сақтандырылушының) жолаушыларды және олардың мүлкін тасымалдауды жүзеге асыруы нәтижесінде болған сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлауға;
 - 2) сақтанушының (сақтандырылушының) орнына сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды жинауға және оларды сақтанушымен (сақтандырылушымен) тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан сақтандырушыға беруге;
 - 3) денсаулыққа және (немесе) мүлікке келтірілген зиянның мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшы көрсететін қызметтерді пайдалануға;
 - 4) сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы жасаған, келтірілген зиянның мөлшерін бағалаудың нәтижелерімен және сақтандыру төлемі мөлшерінің есеп-қисабымен танысуға;
 - 5) Заңда және Ережелерде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін алуға;
 - 6) тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін Заңның 24-1-бабында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып сақтандырушыға не сақтандыру омбудсманына немесе сотқа жүгінуге;
 - 7) өтінішті және қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы арқылы, соның ішінде оның филиалы, өкілдігі арқылы) жіберуге;
 - 8) келтірілген зиян сомасының алынған сақтандыру төлемі сомасынан асатын мөлшерінде келтірілген зиянды өтеу туралы тасымалдаушыға талап қоюға құқылы.
- 12.11. Заңда көзделген жағдайларда Ережелерде белгіленген жәбірленушінің құқықтары пайда алушы ретінде әрекет ететін өзге тұлғаларға ауысады.

13-тарау. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері.

13.1. Сақтандыру жағдайы, сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға және (немесе) сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соғуы мүмкін оқиға туындаған кезде Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) мынадай әрекеттерді жасауға міндетті:

- 1) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өзіне белгілі болғаннан бастап шұғыл түрде, бірақ үш жұмыс күнінен кешіктірмей, қолдан келетін тәсілмен (ауызша, жазбаша)

бұл туралы сақтандырушыға хабарлауға міндетті. Ауызша нысандағы хабарлама кейіннен (жетпіс екі сағат ішінде) жазбаша түрде расталуға тиіс. Сақтанушы мен сақтандырылушы бір тұлға болып табылмайтын жағдайларда, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы сақтандырушыға хабарлау жөніндегі міндет сақтандырылушыға жүктеледі. Егер сақтанушының (сақтандырылушының) дәлелді себептермен аталған іс-әрекеттерді орындау мүмкіндігі болмаса, ол мұны құжаттармен растауға тиіс;

2) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшері туралы қорытынды жасауға мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты ұсынуға міндетті (алайда Сақтандырушының сақтандыру жағдайының мән-жайларын анықтау жөніндегі әрекеттері сақтандыру төлемін алуға құқықтың танылғанын білдірмейді);

3) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде орын алған оқиғаны уәкілетті органдарда құжаттық ресімдеу жөнінде шаралар қабылдауға міндетті;

4) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталуына байланысты және сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттар мен ақпаратты беруге;

5) ықтимал залалдарды болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қолдануға;

6) орын алған жағдай туралы құзыретті органдарға дереу хабарлауға;

7) Сақтандырушының өкіліне сақтандыру жағдайының басталу себептері мен мән-жайларын анықтауға жәрдемдесуге, оның ішінде Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері туралы талқылауға мүмкіндік беретін оған қолжетімді барлық ақпарат пен құжаттаманы беруге;

8) Сақтандыру шартында, осы Ережелерде және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де іс-әрекеттерді орындауға.

13.2. Сақтандырушы көлік оқиғасы орын алған жерге өз өкілдерін жіберуге құқылы.

14-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі.

14.1. Сақтанушы (сақтандырылушы) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлға сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша нысанда, оның ішінде уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы қояды.

Сақтандырушының талап етуі бойынша өтініш беруші сақтандырушы қол жеткізе алатын мемлекеттік органдардың дерекқорларында және (немесе) ақпараттық жүйелерінде электрондық нысанда бар құжаттарды қоспағанда, сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттардың түпнұсқаларын ұсынуға міндетті.

14.2. Сақтандыру төлемі туралы өтінішке мынадай құжаттар қоса беріледі:

1) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және жәбірленушілерге келтірілген зиянның мөлшерін растайтын құжат;

2) көліктегі сақтандыру жағдайы туралы тасымалдаушы жасаған акті;

3) жолаушыға билет берілген жағдайда - жол жүру билеті немесе оны алмастыратын құжат (билеттерді сату) ведомосының немесе билет түбіртегінің тасымалдаушы растаған көшірмесі) немесе Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен ресімделген куә айғақтары;

4) жәбірленушіге еңбекке уақытша қабілетсіздіктің мерзімі туралы денсаулық сақтау ұйымдары анықтамасының немесе мамандандырылған мекемелердің мүгедектік белгілеу туралы анықтамасының көшірмесі - ол белгіленген жағдайда;

- 5) жәбірленушінің қайтыс болғаны туралы куәліктің көшірмесі немесе хабарлама және пайда алушының зиянды өтетуге құқығын растайтын құжат (көшірмесі) – жәбірленуші қайтыс болған жағдайда;
- 6) жәбірленушінің жоғалған, жетіспеген немесе зақымдалған (бүлінген) мүлкінің тізбесі - мүлікке зиян келтірілген жағдайда;
- 7) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушының (сақтандырылушының) залалды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын растайтын құжаттар - олар болған кезде.

Сақтандырушының сақтанушыдан (сақтандырылушыдан) не жәбірленушіден басқа да қосымша құжаттарды талап етуіне жол берілмейді.

14.3. Тасымалдаушы жасаған көліктегі сақтандыру жағдайы туралы актіде мынадай мәліметтер болуға тиіс:

- 1) жәбірленушінің тегі, аты, әкесінің аты;
- 2) көлік түрі;
- 3) рейс нөмірі, поезд нөмірі, кемең атауы және т.с.с;
- 4) жол жүру бағыты;
- 5) жәбірленушіде болған жол жүру билетінің сериясы және нөмірі;
- 6) сақтандыру жағдайының басталу орны, күні және уақыты;
- 7) жәбірленушінің өміріне және денсаулығына келтірілген зақымдардың сипаты;
- 8) жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зақымдардың сипаты;
- 9) сақтандыру жағдайының мән-жайына қысқаша сипаттама;
- 10) тексеру жүргізуді жүзеге асыратын құзыретті органның атауы;
- 11) жәбірленуші жіберілген медициналық мекеменің атауы және орналасқан жері;
- 12) көлік ұйымы не көлік құралы басшысының тегі, аты, әкесінің аты және қолы;
- 13) тексеру жүргізуді жүзеге асыратын құзыретті орган өкілінің тегі, аты, әкесінің аты және қолы;
- 14) жеке кәсіпкерлік субъектілерін қоспағанда, тасымалдаушының мөрі.

14.4. Құжаттарды қабылдаған сақтандырушы өтініш берушіге ұсынылған құжаттардың толық тізбесін және олар қабылдаған күнді көрсете отырып анықтама беруге міндетті.

14.5. Сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы) сақтандыру төлемі туралы талабын электрондық нысанда жөнелткен жағдайда, сақтандырушы оған осы анықтаманы электрондық нысанда ұсынуы мүмкін.

15-тарау. Келтірілген зиянның және сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудың тәртібі мен шарттары.

15.1. Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянға оның қайтыс болуына, еңбекке қабілеттілігін уақытша немесе тұрақты жоғалтуына байланысты зиянның материалдық көрінісі жатады.

Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянның мөлшері тиісті ұйымдар берген құжаттар негізінде осы Заңға сәйкес айқындалады.

15.2. Жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиян жолаушының тасымалдаушы тасымалдауға қабылдап алған және (немесе) жолаушының жанындағы (қолындағы), тасымалдау кезінде жоғалған, жетіспеген немесе зақымдалған (бүлінген) мүлкінің (багаж) құнын қамтиды.

Багаж және (немесе) жолаушының жанындағы (қолындағы) заттар тасымалдаушының кінәсінен жоғалған, жетіспеген және (немесе) зақымдалған (бүлінген) кезде келтірілген зиянның мөлшері мынадай түрде:

- 1) багаж, сондай-ақ жолаушының жанындағы (қолындағы) заттар жоғалған немесе жетіспеген жағдайда - жоғалған немесе жетіспеген багаждың және (немесе) жолаушының жанындағы (қолындағы) заттардың құны мөлшерінде;
- 2) багаж, сондай-ақ жолаушының жанындағы (қолындағы) заттар зақымдалған (бүлінген) жағдайда - олардың төмендеген құны сомасының мөлшерінде, ал зақымдалған

багажын, сондай-ақ жолаушының жанындағы (қолындағы) заттарды қалпына келтіруге мүмкіндік болмаған кезде - олардың құны мөлшерінде;

3) тасымалдауға құны жарияланып тапсырылған багаж жоғалған жағдайда - багаждың жарияланған құны мөлшерінде айқындалады.

15.3. Сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ тасымалдау кезінде жолаушылардың мүлкіне келтірілген зиянның мөлшерін дәлелдеу сақтанушыға (сақтандырылушыға) жүктеледі.

Сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде келтірілген зиянның мөлшерін сақтанушының немесе оның өкілінің жазбаша өтінішімен сақтандырушы айқындайды.

15.4. Мүлікке келтірілген зиянның мөлшеріне сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы жасаған бағалаудың нәтижелерімен келіспеген жағдайда, сақтанушы (сақтандырылушы) немесе жәбірленуші зиянның мөлшерін бағалау үшін басқа тәуелсіз сарапшыға жүгінуге құқылы. Бұл орайда, сақтанушы (сақтандырылушы) немесе жәбірленуші шеккен шығындар, егер жүргізілген бағалаудың негізділігі мен объективтілігін сақтандырушы мойындаса немесе сот белгілейтін болса, сақтандырушы сақтандыру төлемінің жүзеге асырылғанына қарамастан, өтеуге тиіс.

15.5. Егер сақтанушы немесе тәуелсіз сарапшы өздері сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарды алғаннан кейін жеті жұмыс күні ішінде жоғалған, жетіспеген немесе зақымдалған (бүлінген) мүлікті тиісті қарауды және мүлікке келтірілген зиянның мөлшерін бағалауды сақтандыру актісін жасай отырып жүргізбеген болса, онда сақтанушы (сақтандырылушы) не жәбірленуші тәуелсіз сарапшы көрсететін қызметтерді пайдалануға және мүлікті қалпына келтіруді (кәдеге жаратуды) бастауға құқылы. Бұл ретте сақтандырушы, егер зақымдалған (жойылған) мүлікті уақтылы бағалаудың мүмкін болмағандығы дәлелді себептерге (осы мүлік иесінің қайтыс болуы, сырқаттануы) байланысты екендігін не сақтанушының (сақтандырылушының) немесе жәбірленушінің мүлікті бағалауға ұсынудан жалтаруына байланысты кінәсі бар екендігін дәлелдей алмаса, мүлікке келтірілген зиянның мөлшерін бағалаудың нәтижелеріне дау айтуға құқылы емес.

15.6. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты жөніндегі франшиза бір сақтандыру жағдайы бойынша және әрбір жәбірленуші бойынша айлық есептік көрсеткіштің бес еселенген мөлшерін құрайды. Келтірілген зиянның мөлшерінен асып кеткен жағдайларда сақтандыру төлемі толық мөлшерде жүзеге асырылады.

Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі франшиза қолданылмай жүзеге асырылады.

15.7. Сақтанушының (сақтандырылушының) шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстары, егер мұндай шығыстар қажетті болса немесе сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жұмсалса, тиісті шаралар сәтсіз болғанның өзінде, сақтандырушының өтеуіне жатады.

Мұндай шығыстар нақты мөлшерінде өтеледі, бұл ретте сақтандыру төлемінің және шығыстар өтемінің жалпы сомасы тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспауға тиіс. Егер шығыстар сақтанушының сақтандырушы нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаған болса, олар сақтандыру сомасына қатыссыз, толық мөлшерінде өтеледі.

Аталған шығыстарды сақтандырушы шығынға ұшыраған адамға тікелей өтейді.

15.8. Жәбірленушінің өміріне және денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі оған (зиянды өтеттіруге құқығы бар тұлғаларға) басқа сақтандыру шарттары бойынша тиесілі сомаға қатыссыз жүзеге асырылады.

15.9. Жәбірленушінің жазбаша ресімделген өтініші немесе нотариат куәландырған сенімхаты бойынша сақтандыру төлемі оның денсаулығын және (немесе) мүлкін қалпына келтіру жөнінде қызмет көрсеткен (көрсетуші) тұлғаға тікелей жүзеге асырылуы мүмкін.

15.10. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырған кезде пайда алушыдан оның сақтандырушыға талап қою құқығын шектейтін шарттарды қабылдауын талап етуге құқығы жоқ.

Сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудың тәртібі мен шарттары.

15.11. Сақтандырушы сақтандыру төлемін Заңда және Ережелерде көзделген құжаттарды алған күннен бастап жеті жұмыс күні ішінде жүргізеді.

15.12. Сақтандыру төлемінің мөлшеріне пайда алушы дау айтқан жағдайларда сақтандырушы сақтандыру төлемін Заңда және Ережелерде белгіленген мерзім ішінде аталған тұлғалардың бірде-бірі қарсылық білдірмеген бөлігінде шұғыл түрде жүзеге асыруға міндетті.

15.13. Сақтандыру төлемінің дау айтылған бөлігін сақтандырушы бітім келісімі жасалған және оны сот бекіткен күннен бастап үш жұмыс күні ішінде, не, егер сот шешімді шұғыл түрде орындауды ұйғармаса, осы дау бойынша соттың шешімі заңды күшіне енген күннен бастап төлеуге тиіс.

15.14. Егер сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соққан оқиғаның нәтижесінде жәбірленушінің денсаулығы нашарлап кетсе (мүгедектік не мүгедектіктің неғұрлым жоғары тобы белгіленсе) не қайтыс болса, онда сақтандырушы жәбірленушіден (пайда алушыдан) келіп түскен өтініштің және тиісті құжаттардың негізінде, сақтандыру төлемінің сомасына осы Заңда белгіленген тәртіппен және мөлшерде қайта есептеу жүргізуге міндетті. Бұл ретте сақтандыру төлемінің сомасын қайта есептеу кезінде бұрын төленген сомалар есепке алынады.

15.15. Сақтандыру төлемі уақтылы жүзеге асырылмаған кезде сақтандырушы пайда алушыға Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабында белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыз айыбын төлеуге міндетті.

16-тарау. Зиян келтірген тұлғаға кері талап қою құқығы.

16.1 Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушы сақтанушыға (сақтандырылушыға) төленген сома шегінде мынадай жағдайларда:

1) сақтанушының (сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі оның, қажетті қорғану және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекетін қоспағанда, сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері салдарынан басталса;

2) сақтанушының (сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі оның көлік құралын алкогольге, есірткіге немесе уытқұмарлыққа мастық күйі жүргізуі салдарынан басталса;

3) көлік құралын жүргізуші адамның оны жүргізу құқығы болмаса;

4) соттың істі қарау барысында сақтандыру жағдайы көлік құралының техникалық ақауы салдарынан болғаны, олар туралы сақтанушының (сақтандырылушының) білгені немесе білуге тиісті екені анықталса;

5) көлік құралы оның техникалық сипатына сай емес мақсаттарға пайдаланылса;

6) сақтанушы (сақтандырылушы) сақтандыру жағдайынан болатын шығындарды азайту жөніндегі шараларды қасақана қолданбаған кезде кері талап қоюға құқылы.

16.2 Егер жоғарыда санамаланған жағдайларда келтірілген зиянға көлік құралын оның иесімен еңбек қатынасына орай немесе оның иесінің қатысуымен мәміленің жазбаша нысанын ресімдемей пайдаланған тұлға кінәлі болып табылса, онда сақтандырушының осы көлік құралының иесіне кері талап қоюға құқығы бар.

16.3 Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушыға ол төлеген сома шегінде сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандырушы сақтандыру нәтижесінде өтеген шығындар үшін жауапты тұлғаға кері талап қою құқығы ауысады.

17-тарау. Сақтандыру шартына өзгерістер мен толықтырулар енгізу.

Сақтандыру полисіне өзгерістер мен толықтырулар енгізуге рұқсат етілмейді.

18-тарау. Сақтандыру шартының қолданылуын тоқтату.

18.1 Сақтандыру шарты Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады.

18.2 Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату үшін сақтанушы (сақтанушы қайтыс болған жағдайда - оның мұрагері (мұрагерлері) сақтандырушыға жазбаша өтініш береді.

18.3 Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатқан және осы сақтандырушымен тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандырудың жаңа шартын жасасқан кезде сақтандырушының сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін мынадай мөлшерлерде ұстап қалуға құқығы бар:

$$ССБ = СС * n/N, \text{ мұнда:}$$

ССБ – сақтандырушы ұстап қалатын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (теңгемен);

СС – тасымалдаушыны міндетті сақтандыру шарты бойынша төленген сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (теңгемен);

n – тасымалдаушыны міндетті сақтандыру шарты күшіне енген күннен бастап, өтініш жасалған күнді қоса алғанда, оны мерзімінен бұрын тоқтатқан күнге дейін өткен мерзім (күнмен);

N – тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты жасалған мерзім (күнмен).

18.4 Ережелердің алдыңғы тармағында көзделген шарттар сақталмаған кезде сақтандырушының сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатқан кезде мынадай мөлшерлерде ұстап қалуға құқығы бар:

р/с	Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты күшіне енген кезден бастап ол мерзімінен бұрын тоқтатылған кезге дейін өткен мерзім	Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (жылдық сақтандыру сыйлықақысынан пайызбен)
1	2	3
1	1 айды қоса алғанға дейін	20
2	1 айдан 2 айды қоса алғанға дейін	30
3	2 айдан 3 айды қоса алғанға дейін	40
4	3 айдан 4 айды қоса алғанға дейін	50
5	4 айдан 5 айды қоса алғанға дейін	60
6	5 айдан 6 айды қоса алғанға дейін	70
7	6 айдан 7 айды қоса алғанға дейін	75
8	7 айдан 8 айды қоса алғанға дейін	80
9	8 айдан 9 айды қоса алғанға дейін	85
10	9 айдан 10 айды қоса алғанға дейін	90
11	10 айдан 11 айды қоса алғанға дейін	95
12	11 айдан жоғары	100

19-тарау. Дауларды шешу тәртібі.

19.1 Сақтандыру шартынан туындайтын дау болған кезде сақтанушы (жәбірленуші, пайда алушы) құқылы:

1) сақтандырушыға (оның ішінде сақтандырушының филиалы, өкілдігі, интернет-ресурстары арқылы) талаптарды көрсете отырып және оның талаптарын растайтын құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша өтініш жіберуге, не

2) өтінішті сақтандыру омбудсманына (тікелей, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) немесе Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандыру шартынан туындайтын дауларды реттеу үшін сотқа жіберуге.

19.2 Сақтанушы (үшінші тұлға, пайда алушы) сақтандыру омбудсманына жүтінген жағдайда сақтандырушы сақтанушының, үшінші тұлғаның (пайда алушының), сақтандыру омбудсманының сұрау салуы бойынша сұрау салуды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде дауды қарауға және шешуге қатысты құжаттарды ұсынуға міндетті.

19.3 Сақтандырушы сақтанушыдан (жәбірленушіден, пайда алушыдан) өтінішті алған кезде бес жұмыс күні ішінде қарайды және дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауап береді.

19.4 Сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы), сондай-ақ сақтандырушы сақтандыру омбудсманының шешімін алғаннан кейін Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес сотқа жүгінуге құқылы. Бұл ретте сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы) үшін сақтандыру омбудсманының шешімін орындау міндетті болып табылмайды.

20-тарау. Қосымша шарттар.

20.1 Сақтандыру ережелері мемлекеттік және орыс тілдерінде 2 (екі) данада жасалды. Мемлекеттік тілде жасалған Ережелердің мәтінінің мазмұнында орыс тілінде жасалған Ережелердің мәтінінің мазмұнына сәйкессіздік анықталған жағдайда Тараптар орыс тілінде жасалған Ережелер мәтінін басшылыққа алатын болады.

20.2 Ережелер Директорлар Кеңесі бекіткен сәттен бастап қолданысқа енгізіледі.

20.3 Ережелерде реттелмеген барлық мәселелер Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес реттеледі.

20.4 Тараптардың келісімі бойынша жасалатын Сақтандыру шартына, егер олар Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмесе, ерекше шарттар (сақтандыру ескертпелері, анықтамалар, ерекшеліктер және т.б.) енгізілуі мүмкін.